

Analysegruppa

Analysegruppe
lagar analyser,
samanlikningar og
rapportar til
universitetsleiinga
om trendar, rammer
og utviklingstrekk
som er aktuelle for
å gjennomføre UiBs
strategi.

Analysegruppas
medlemmar: Ingar
Myking, Steinar
Vestad, Bjug Olav
Bøyum, Svein Jarle
Nymark, Gry
Flatabø og
Susanne Mikki.

Foreslår å store endringer av opptak opptak til høgere utdanning

Et regjeringsoppnevnt [opptaksutvalg](#) vil fjerne alle tilleggspoeng og muligheten til å ta opp fag ved opptak til universiteter og høyskoler. I stedet foreslås opptaksprøver.

Utvalget foreslår å blant annet å fjerne:

- alderspoengene
- tilleggspoeng for folkehøgskole, førstegangstjeneste og høgere utdanning
- muligheten til å forbedre karakterer ved opptak
- førstegangsvitnemålskvoten
- kjønnspoengene
- poeng fra fagvalg i videregående skole

Opptaksforskriften ble i hovedsak fastsatt i 2007. Siden er det blitt gjort flere endringer for å tilpasse ulike behov. Utviklingen har gått utover helheten i regelverket, som i dag kan fremstå som komplekst og fragmentert.

Opptaksutvalget ble nedsatt under forrige regjering i april 2021 med mandat til å gi anbefalinger til et nytt regelverk for opptak til grunnstudier i Norge som:

- Er lett å forstå for søkerne og som oppfattes som rettferdig
- Bidrar til at elever i videregående opplæring og andre kan ta gode og informerte fagvalg og komme raskt i gang med utdanningen
- Bidrar til at ressursene i befolkningen utnyttes best mulig
- Bidrar til forståelse om konkurransen om og fordelingen av studieplassene
- Bidrar til at vi får dekket kompetansebehovene i arbeidslivet og som ikke er til hinder for et mangfoldig og kjønnsbalansert arbeidsliv
- Er effektivt og digitaliseringsvennlig

Utvalget har blitt ledet av Marianne Aasen (leder av Simula School of Research and Innovation, tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet). Asbjørn Strandbakken, professor ved Det juridiske fakultet ved UiB har sittet som et av medlemmene.

Rapporten fra utvalget ble lagt frem torsdag 1. desember 2022

Kvalifisering

Kvalifisering omfatter de kravene en søker må oppfylle for å få generell studiekompetanse og dermed kunne konkurrere om opptak til studier ved universiteter og høyskoler.

Utvalget gjør lite med kompetansereguleringen – generell studiekompetanse består, det samme gjør ordninger for andre grupper (realkompetanse, dispensasjon, kvalifisering gjennom fagskoleutdanning, osv.). Utvalget opprettholder også muligheten til å ha studier som er unntatt kravet om generell studiekompetanse, f.eks. utøvende kunst- og musikkstudier ved KMD.

Ordningen med spesielle fagkrav i form av krav til bestemt fagbakgrunn for å kvalifisere til studier videreføres (f.eks. krav om matematikk, kjemi og fysikk for opptak til medisinstudiet), men nivåkrav foreslås avvirket. Det siste gjelder blant annet krav om minimumskaraktter i matematikk og norsk på lektorutdanningene. Her mener utvalget at faget kun bør kreves som bestått.

Utvalget oppfordrer KD og institusjonene til å gå gjennom bruken av spesielle opptakskrav med mål om å forenkle og ha like krav på like studier, slik at mengden av ulike spesielle opptakskrav reduseres.

Store endringer i rangering – ny opptaksprøvekvote

Ordningen med en aldersbestemt førstegangsvitnemålskvote og en ordinær kvote (med tilleggs poeng) avvikes og erstattes av en ny karakterkvote uten aldersbegrensning. Her er det kun karakterer fra videregående skole som teller, og det er ikke mulig å ta opp fag på nytt. Unntak for å ta opp nye fag dersom det kreves for å komme inn på studier (spesielle opptakskrav).

Siden vi likevel vet at karaktersnittet over tid peker oppover (ikke minst under koronaen), kan det tenkes at dette favoriserer de yngste søkerne, siden karakterbasert opptak nå anbefales brukt på 80 prosent av plassene – mot den gamle førstegangsvitnemålskvoten, der 50 prosent av plassene ble fordelt.

Det innføres en opptaksprøvekvote (inntil 20 prosent av plassene) basert på en **standardisert** prøve som gjør det mulig for kvalifiserte søkere å rangeres på bakgrunn av resultatet på prøven. Opptaksprøvekvoten åpner for muligheten til å forbedre rangeringsgrunnlaget, men uten at de sendes tilbake til videregående skole.

Prøven skal kunne avlegges fra og med det året søkeren fyller 19, så i prinsippet kan søkere som fullfører videregående skole avlegge prøven samme år.

Alle som ønsker å forbedre rangeringsposisjonen sin, eller som i dag må vurderes skjønnsmessig og individuelt, må gjennomføre prøven for å få et rangeringsgrunnlag. I praksis vil det bety at søkere som kvalifiserer gjennom høyere utdanning må ta prøven dersom de vil inn på studier som er adgangsbegrenset. Ordningen for særskilt vurdering fjernes, siden denne gruppen nå kanaliseres til å ta opptak

Det bør settes et tak på antall ganger det er mulig å ta prøven.

Foreslår å fjerne alle tilleggs poeng

Tilleggs poeng for folkehøgskole, fagskole, førstegangstjeneste og høyere utdanning anbefales fjernet, det samme gjelder alderspoeng, poeng for fagvalg i videregående skole (programfag innen språk og realfag) og kjønns poeng.

Åpner for alternative opptaksformer

Andre opptaksmetoder kan benyttes for å skille søkere som ligger over et visst poengnivå (f.eks. skille de beste søkerne med intervju, prøver eller lignende). Her er det snakk om å finne de *best egnede* blant de *best kvalifiserte* søkerne. Eksempelet som ble brukt var søkere til odontologi som hadde over 60

konkurransespoeng. Det er altså ikke tenkt en allmenn åpning for at alle søkere skal kunne rangeres ved hjelp av slike alternative metoder, siden dette blir for ressurskrevende.

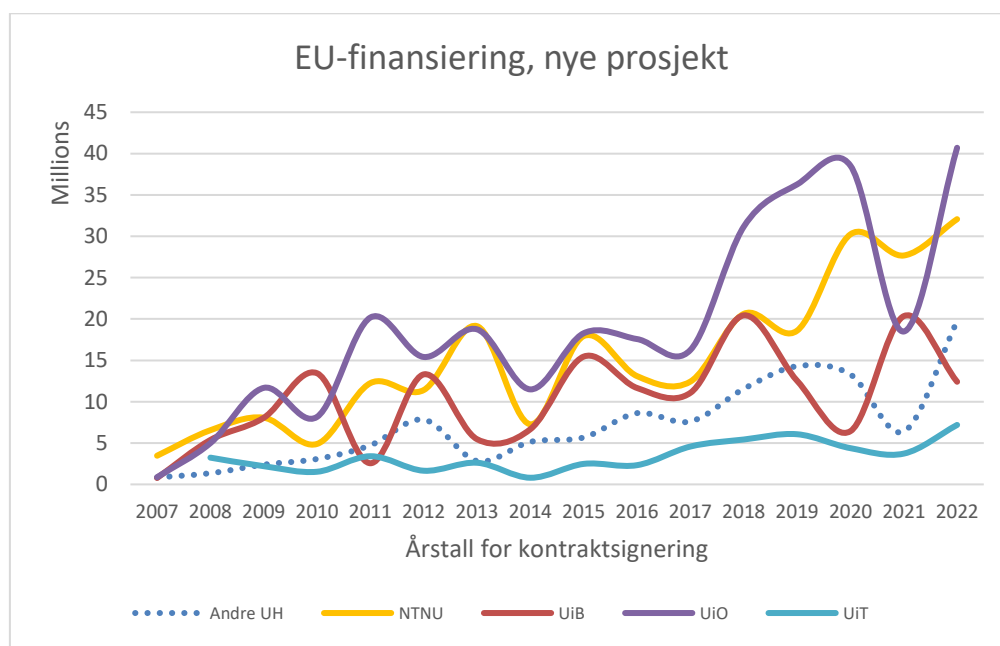
Fjerning av de fleste kvoter – og oppretting av en ny kjønnskvote

Med unntak av samisk kvote og Nord-Norgekvoten (UiT) fjernes de andre særkvotene. Men samtidig åpnes det for muligheten for å innføre kjønnskvote på studier som har en sterk overrepresentasjon av studenter fra ett kjønn. Dette er begrunnet utfra samfunnets behov for arbeidskraft. Det vises blant annet til [Kompetansebehovsutvalget](#).

EU-finansierte prosjekt: UiB har høyt tilslag, men færrest søknader

UiB har fremdeles den høyeste tilslagsprosenten av de store norske universitetene, men bidrar i færre søknader, særlig i forhold til UiO, viser en gjennomgang av universitets tilslag i Horisont Europa (HE) i 2022.

UiBs fagmiljøer har over tid vært blant Norges mest aktive deltakere i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, og lå i den forrige programperioden (2014-2020) på topp i UH-sektoren sammen med UiO, med en betydelig høyere tilslagsrate. De senere år har deltakelsen ved de største universitetene i Norge økt betydelig, mens UiB har hatt en svakere veksttakt.

Figur 1 Prosjekttildelinger i millioner euro, etter årstall for kontraktsignering. Kilde: Cordis/EU

Figuren illustrerer store årlige svingninger, og for UiBs del innebærer overgangen mellom programmer en midlertidig nedgang i nye prosjekter. Pandemisituasjonen kan ha spilt inn for enkelte typer virkemidler, men UiO og NTNU har tilsynelatende i mindre grad blitt påvirket av dette.

Høyt tilslag, men færre søknader

Ved utgangen av november 2022 har UiBs forskere selv eller i samarbeid med andre oppnådd finansiering for 19 prosjekt i rammeprogrammet Horisont Europa (HE) over de siste to årene, til en verdi av 12 millioner euro. Her telles det med utgangspunkt i årstall for signerte kontrakter. Ved utgangen av november 2022 har UiB fått tilsagn på flere kontrakter som ikke er registrert i EUs portal, herunder fire ERC der to vil undertegnes i 2023.

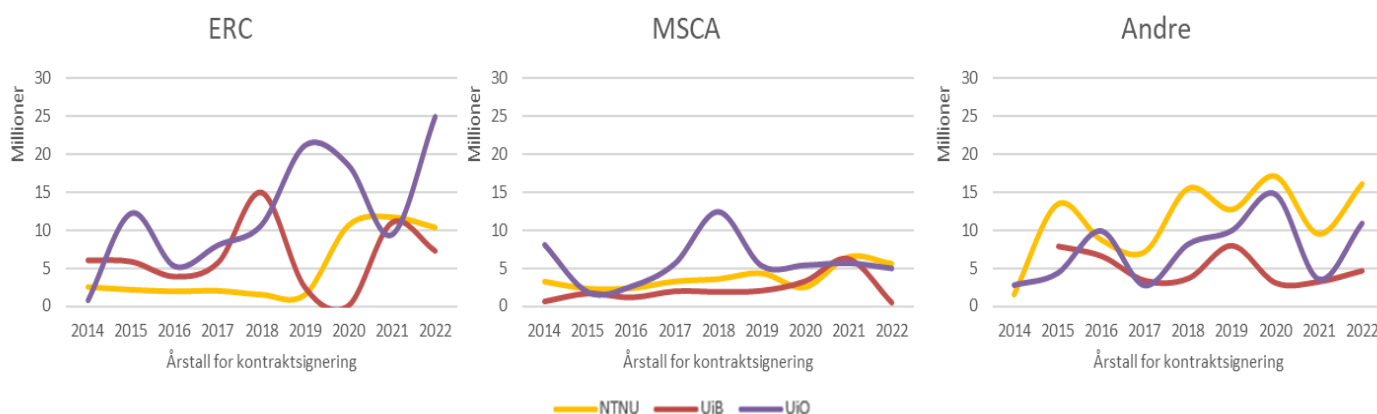
UiB har fremdeles den høyeste tilslagsprosenten av de store norske universitetene, men bidrar i færre søknader, særlig i forhold til UiO. Under programperioden har UiO deltatt i 11 søknader per 100 årsverk, mot 8 ved UiB.

Ujevn utvikling for UiB

Datagrunnlaget viser en ujevn utvikling for UiB etter søknadstyper. UiB har hatt relativt god uttelling i ERC over tid, men UiO har hatt en sterkere økning, og det er også særlig her at NTNU har styrket gjennomslag de senere år. Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA) utgjør normalt et stort volum av søknader og stipend, men UiB har hatt en nedgang i nye MSCA-stipend i 2022. I andre typer finansiering – hovedsakelig pillarene for tematiske satsinger (challenges) og innovasjon - har UiB en negativ trend i utvikling av kontraktsverdier i perioden fra 2014 til 2022, men med en viss økning de siste to årene. Her har NTNU tradisjonelt vært sterke og opprettholdt nivået på deltakelse i det nye rammeprogrammet.

Tabell 1 Nøkkeltall Horisont Europa, UiO, UiB, NTNU. "Academic FTE" = Vitenskapelige årsverk. Kilde: Cordis og DBH

	UiO	UiB	NTNU
NET EU contribution, million €	41	12	32
Signed grants	69	19	53
Success rate	25 %	26 %	23 %
Eligible proposals	782	290	678
ERC grants, M €	25	7	10
ERC grants	15	4	6
MCSA grants	27	2	20
Academic FTE	3834	2336	5067
Academic FTE	3916	2365	5141
NET EU Contribution by Academic FTE	5290	2553	3135
Signed grants per 100 academic FTE	0,7	0,4	0,6
Proposals per 100 academic FTE	11,2	7,5	7,6

Figur 2 Kontraktsverdier, ulike søknadstyper. Kilde: Cordis

Lavest søknad på sju år

Utviklingen i deltakelse speiler i stor grad søknadsaktiviteten, som i 2021 var den laveste på sju år. I inneværende år har aktiviteten tatt seg opp, men ligger likevel ikke an til å bli høyere enn gjennomsnittet for forrige programperiode, og klart lavere enn slutten av perioden.

Tabell 2 Prosjektsøknader pr 25.11.2022. Kilde: UiB/FIA

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Andre	66	44	39	21	53	50	52	26	35
Infrastruktur	2	4	9	2	4	11	2	4	5
FET/EIC	3	2	3	4	3	4	7	6	4
ERC	23	19	22	23	20	28	20	30	53
MSCA	19	32	40	46	63	68	60	28	24
Totalt	113	101	113	96	143	161	141	94	121

Høyt gjennomslag i ERC

Det er særlig søknad til MSCA som har gått ned. I denne kategorien er det søknader til individuelle stipend (postdoctoral fellowships) som har gått ned, mens vi fremdeles deltar i et stort antall søknader for etablering av ph.d.-nettverk (doctoral networks). En positiv utvikling er den sterke økningen søknad til ERC. Gjennomslag i ERC har vært særlig høyt strategisk prioritert, der fakultetene de senere år har fastsatt konkrete måltall for søknader på grunnlag av interne prosesser, med fast oppfølging i forskningsutvalget.

Få koordinerte prosjekter

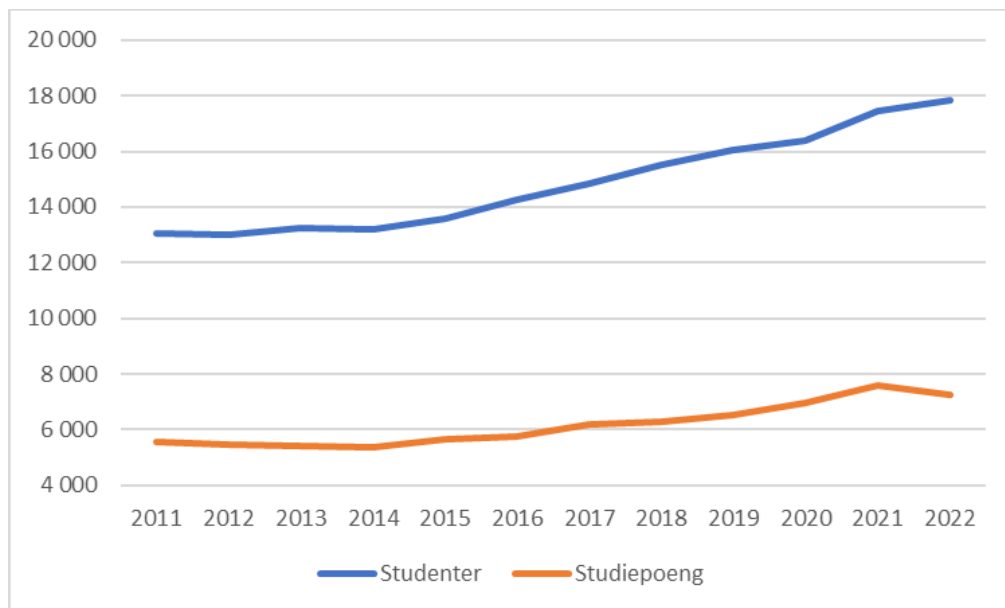
Som vist har den samlede deltakelsen innen de øvrige pillarene og virkemidlene i rammeprogrammene ikke vokst betydelig over de siste åtte årene (i inneværende periode: Global Challenges, Innovative Europe, Widening participation). Særlig er antallet koordinerte prosjekt lavt. I 2022 er det imidlertid iverksatt flere tiltak for å mobilisere til økt deltakelse, herunder tre godt besøkte heldagsarrangement for vitenskapelig ansatte, kompetansebygging for administrativt ansatte på fakultetene blant annet gjennom UiB OPP, stor aktivitet knyttet til UiBs brusselkontor, og utvikling av verktøy for å identifisere relevante utlysninger i pillar 2. For mer informasjon, se blant annet UiBs [nettsider for arbeidsstøtte for forskning og innovasjon](#).

Færre studiepoeng gir reduserte inntekter for 2024

Vekst i antall avlagte grader og vekst i antall utvekslingsstudenter bidrar likevel til at det totalt sett er nullvekst i resultatmidler.

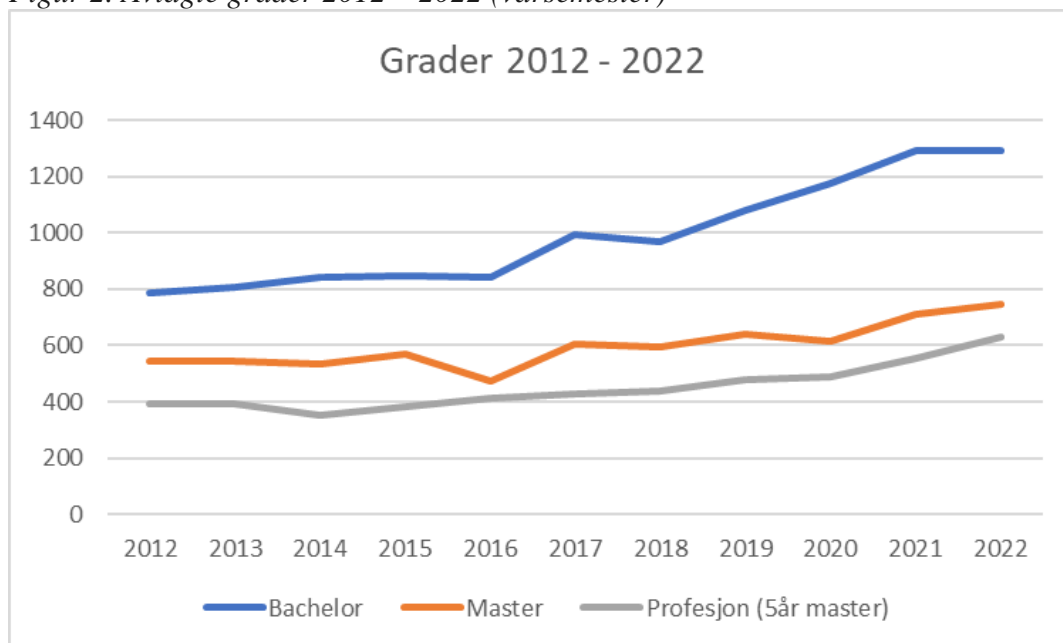
Etter en vedvarende økning over flere år ble antall avlagte studiepoeng lavere våren 2022 enn vårsemesteret i 2021. Samtidig har det vært fortsatt vekst i antall registrerte studenter. I tillegg til færre studiepoeng totalt har altså den enkelte student i snitt avlagt færre studiepoeng enn året før.

Figur 1. Registrerte studenter og avlagte studiepoeng per vårsemester 2011- 2022

Totalt er det beregnet at nedgang i studiepoeng gir en nedgang i resultatmidler på 15 millioner kroner i budsjettet for 2024. Samtidig har det vært vekst i antall avlagte grader og en vekst i antall utvekslingsstudenter, som våren 2022 er det høyeste som er registrert noe vårsemester (1140 ut/inreisende studenter). Veksten i antall kandidater og utvekslingsstudenter gir økte resultatinntekter og bidrar til at det totalt sett er nullvekst i resultatmidler for 2024, basert på vårens resultater.

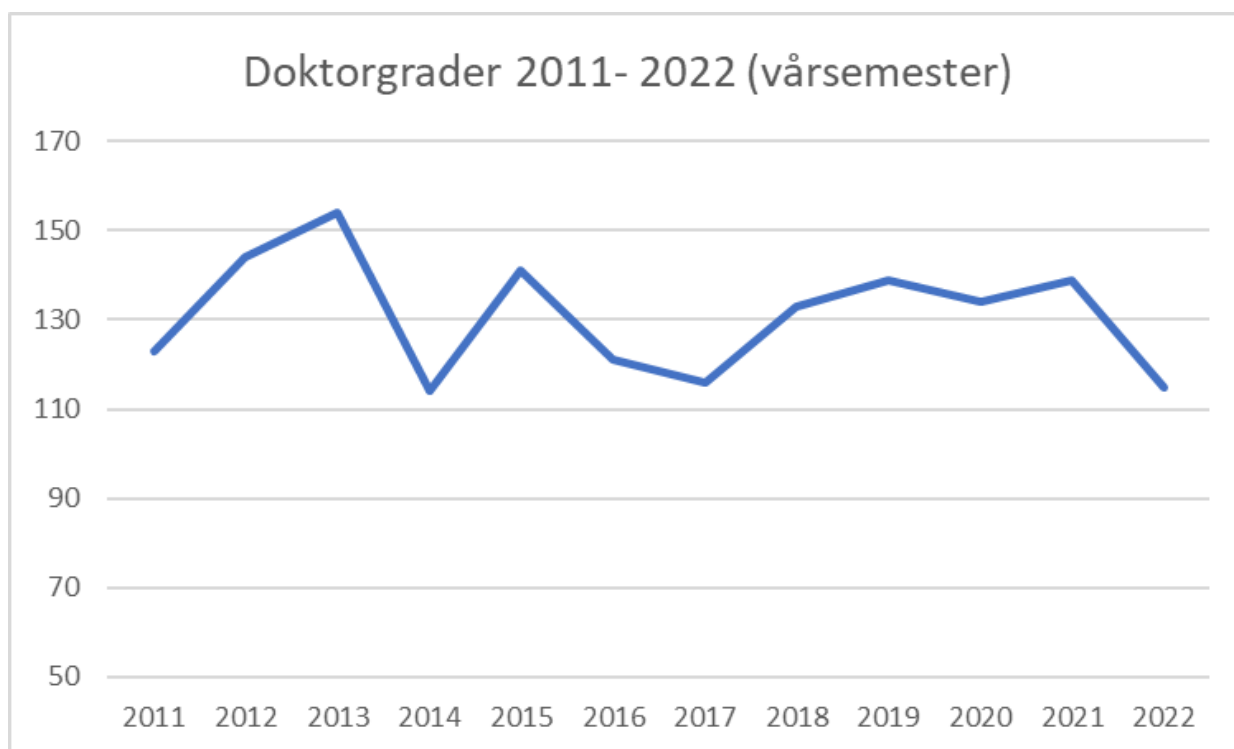
Figur 2. Avlagte grader 2012 – 2022 (vårsemester)

Lavest antall doktorgrader siden 2014

Våren 2014 ble det avlagt 115 doktorgrader ved UiB, det laveste tallet siden våren 2014, jf. figur 3. Per november viser prognosene også at det vil være en nedgang for året som helhet.

Figur 3. Avlagte doktorgrader per vårsemester 2011 - 2022

KD vurderer store endringer i finansieringen av universitetene

Kunnskapsdepartementet ber om innspill til forslag om å endre vesentlige deler av modellen for hvordan norske universitet og høyskoler finansieres. Forslag om [helt nye, og mer «anbudsrevne» modeller](#) for finansiering vekker uro i sektoren.

UiB mottok høringsbrev fra departementet 14. november 2022 om endringer i finansieringssystemet. Som et grunnlag for å vurdere inndelingen av kategoriene og nivået på satsene i modellen inviterer Kunnskapsdepartementet til å gi innspill til følgende punkter:

- En modell hvor institusjonene kan eller må utforme satsingsforslag om utdanningskapasitet/studieplasser basert på egne kostnadsanslag og ikke på satsene til finansieringskategoriene.
- En mulig innretning av en grov gjennomsnittssats for studieplasmidler som er uavhengig av kategoriene for den resultatbaserte uttellingen og innplasseringen av hvert studieprogram.
- Behovet for å differensiere satsene for den resultatbaserte uttellingen.
- Prinsippene og nivåene for kategoriinndelingen, og ev. konkrete forslag til inndelinger.
- En modell hvor prioriteringsbehovene for dimensjoneringen fremover legges til grunn for satsene for den resultatbaserte uttellingen.
- En særskilt sats for fleksible tilbud, muligheter for konkret avgrensning av tilbudene som bør omfattes, og forslag til en mulig sats.

- Alternative modeller for innfasing av midler til studieplasser som ikke innebærer at bevilgningen endres jevnt per semester, men f.eks. over en kortere periode eller med høyere beløp innledningsvis.
- En alternativ modell for å ta høyde for den resultatbaserte uttellingen ved planlagte kapasitetsendringer, hvor det kompenseres gjennom reduksjoner i grunnlaget for den resultatbaserte uttellingen og ikke i det opprinnelig tildelte beløpet.

Universitetet i Bergen [inviterer](#) alle sine studenter og tilsatte til å delta i høringen.

Det europeiske forskningsrådet med «pragmatiske endringer»

European Research Council (ERC) skal justere kriteriene for hvordan det vurderer søknader. Forskningens bidrag til samfunnet skal få større betydning, sier ERC-president Maria Leptin ifølge [Science Business](#).

- Vitenskapelig fortreffelighet vil forbli kjernekrateriet, men vi har funnet en måte å vurdere hvordan andre bidrag til samfunnet og til det vitenskapelige samfunn kan bli tatt i betraktning, forteller Leptin.

I følge Science Business skal tenkningen omkring de nye kriteriene være i tråd med de nye planene for en europeisk forskningsvurderingsreform som beveger seg mer bort fra telling av antall tidsskriftartikler en publiserer og innvirkningsfaktorer målt ved hvor ofte andre siterer dem, mot en breiere evaluering av virkningen av forskning på samfunnet og økonomien.

ERCs har som mål å støtte de beste forskerne til å utforske de beste ideene innen ethvert fagområde, og har blitt sett på som en suksess. Fondets evalueringssystem blir sett på som en av årsakene til suksessen. Fagfellevurderingsprosessen ledes av toppforskere og er designet for å plukke ut de mest originale forslagene. [12 av det som](#) stipendvinnere de siste 15 årene som har fått Nobelprisen.

Leptin sier hun nå er åpen for «pragmatiske endringer». ERC har satt igang en arbeidsgruppe, ledet av Leptin, for å vurdere ulike alternativer for revisjon, vurdere definisjonen av vitenskapelig fortreffelighet, og for å undersøke søknads- og evalueringssystemene.

FoU: Trønderne tar den største biten

EUs [Regional Innovation Scoreboard](#) viser at kun to norske regioner scorer på høyeste nivå innen nyskaping, Oslo/Akershus og Trøndelag.

[European innovation scoreboard](#) publiserer årlig en komparativ analyse av innovasjonsresultatene i EU-land, andre europeiske land og regionale naboer. Her vurderes de relative styrkene og svakhetene i nasjonale innovasjonssystemer. [Norge](#) kommer som nasjon relativt godt ut sammenlignet med gjennomsnittet av europeiske land, men får minus blant annet fordi internasjonal sitering av forskningspublikasjonene går nedover og færre tar doktorgrad. Begge i forhold til 2015.

Selv om ikke vår egen region, Vestlandet (inkluder Møre og Romsdal) gjør det like godt som Trøndelag og Oslo vurderes likevel regionen til å være en sterk innovatør. Innovasjonsytelsen har økt over tid (26,9%).

Tabellen til høyre viser normalisert skår per indikator og relative resultater sammenlignet med Norge og EU. Tabellen viser også Regional Innovation Index (RII) i 2021 sammenlignet med Norge og EU i 2021, RII i 2021 sammenlignet med EU i 2014, og resultatendring over tid mellom 2014 og 2021.

Skjevfordelingen

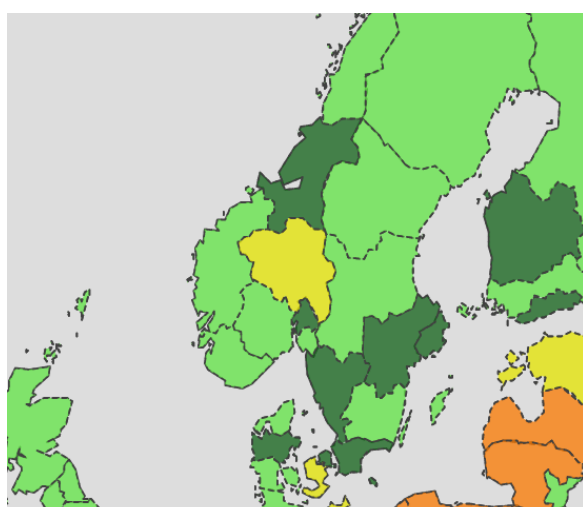
Tabellen nedenfor viser data som fremhever mulige strukturelle forskjeller.

Vestlandet (NO05)

	Data	Normalisert score	Relative to	
			NO	EU
Tertiary education	44.6	0.697	89	122
Lifelong learning	18.8	0.700	97	174
International scientific co-publications	3.813	1.000	111	178
Most-cited scientific publications	13.6	0.779	115	143
Above average digital skills	51.0	0.979	100	186
R&D expenditures public sector	1.31	0.891	132	184
R&D expenditures business sector	0.92	0.330	87	63
Non-R&D innovation expenditures	±	0.434	±	±
Innovation expenditures per person employed	±	0.697	±	±
Employed ICT specialists	2.7	0.332	55	67
Product innovators	±	0.925	±	±
Business process innovators	±	0.859	±	±
Innovative SMEs collaborating	±	1.000	±	±
Public-private co-publications	549.0	0.832	107	168
PCT patent applications	3.76	0.650	111	105
Trademark applications	1.99	0.144	81	32
Design applications	0.77	0.253	111	44
Employment knowledge-intensive activities	13.3	0.485	95	81
Employment innovative enterprises	±	0.853	±	±
Sales of innovative products	±	0.559	±	±
Air emissions by fine particulates	4.7	0.927	111	189
Average score	--	0.682	--	--
Country EIS-RIS correction factor	--	0.915	--	--
Regional Innovation Index 2021	--	0.625	--	--
RII 2021 (same year)	--	--	99.2	116.2
RII 2021 (cf. to EU 2014)	--	--	--	133.4
Regional Innovation Index 2014	--	0.499	--	--
RII 2014 (same year)	--	--	101.2	106.6
RII - change between 2014 and 2021	--	26.9	--	--

± Relative-to-EU scores are not shown as these would allow recalculating confidential regional EIS data

	NO05	NO	EU
Share of employment in:			
Agriculture & Mining (A-B)	6.2	4.4	4.6
Manufacturing (C)	9.8	7.7	16.4
Utilities & Construction (D-F)	8.8	9.4	8.2
Services (G-N)	69.7	72.1	62.9
Public administration (O-U)	5.3	6.3	7.1
Average number of employed persons per enterprise	n/a	5.7	5.2
GDP per capita (PPS)	37,400	47,300	31,200
GDP per capita growth (PPS)	-0.85	0.05	3.21
Population density	19	17	109
Urbanisation	n/a	n/a	75.3
Population size (000s)	910	5,370	446,450

Figur 3 European innovation scoreboard 2022

Legend:

- Innovation leader
- Strong innovator
- Moderate innovator
- Emerging innovator

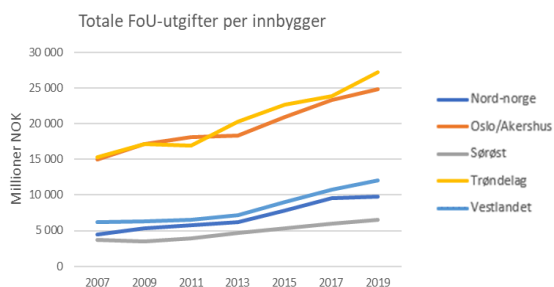
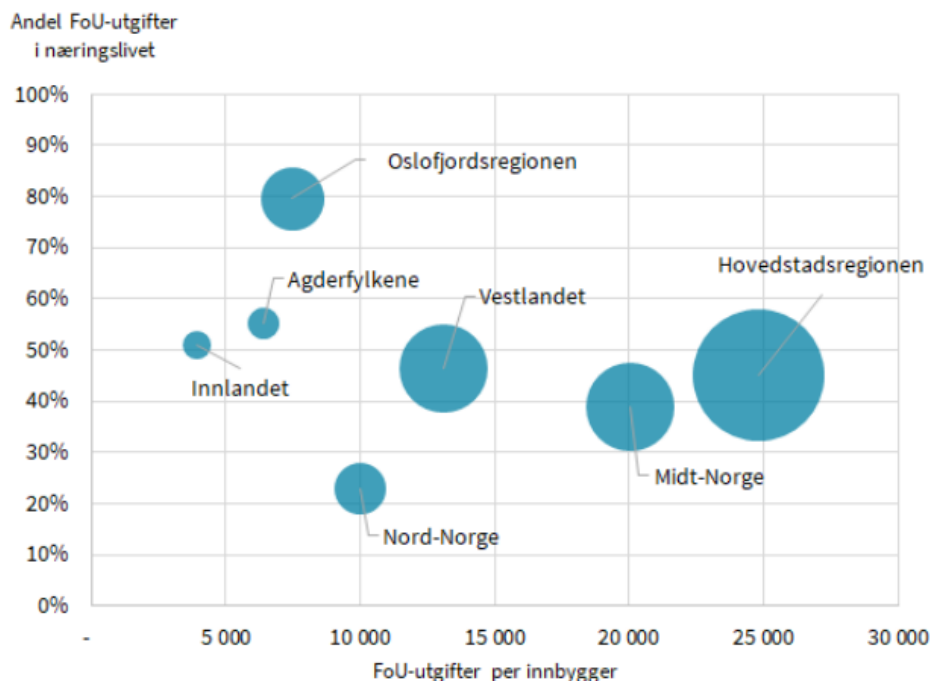
Bryter en ned tallene på enkeltfaktorer finner vi at det er relativt få indikatorer som tydelig skiller de ulike regionene i Norge. Dette er:

- *Totale investeringer i FoU fra næringsliv og offentlig sektor*
- *Utgifter til innovasjon per person*
- *Andel høyt utdannede i befolkningen*

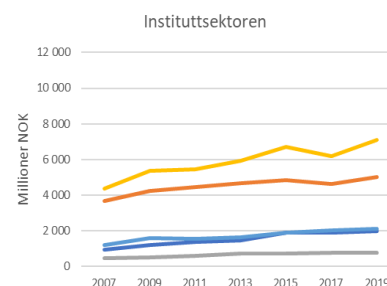
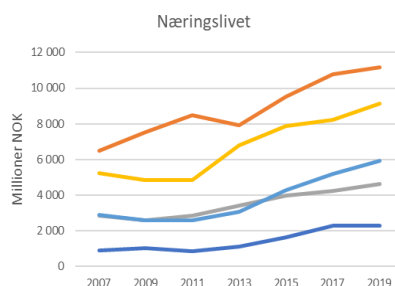
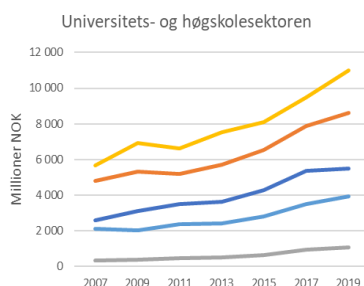
Tall fra Forskningsrådet og NIFU viser at investeringene i forskning og utvikling er skjevt fordelt mellom regioner: FoU-utgifter per innbygger er betydelig høyere i Midt-Norge enn på Vestlandet (inkludert Møre og Romsdal i NFRs statistikk). Oslo-regionen (Oslo/Akershus) har nærmere dobbelt så høye FoU-utgifter per innbygger enn Vestlandet.

Figur 4 NFR: Indikatorrapporten 2021

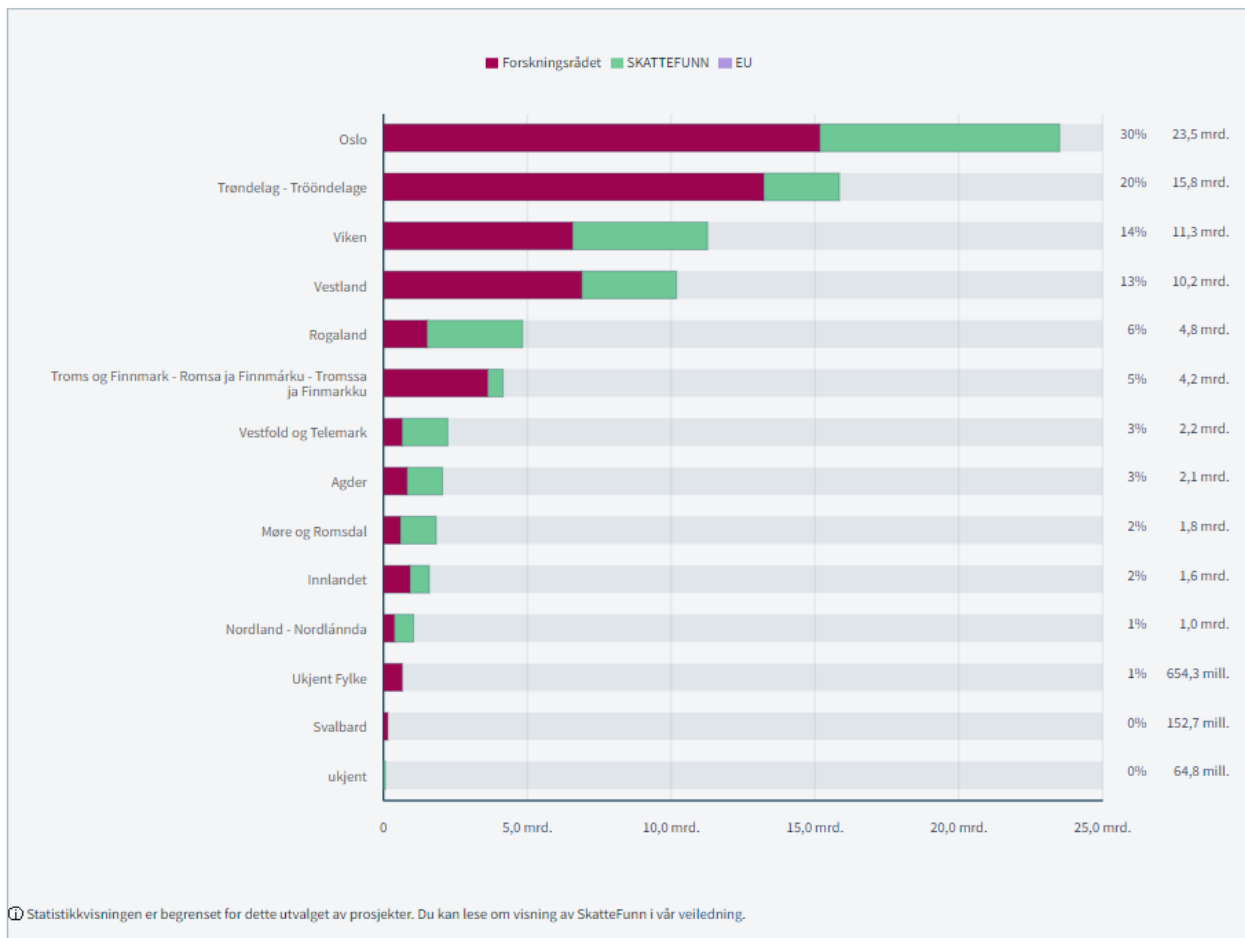
Figur 1.6a Totale FoU-utgifter (boblestørrelse), FoU-utgifter per innbygger (x-aksen) og andel FoU-utgifter i næringslivet (y-aksen) etter region. 2019.

Mål: FoU-utgifter per innbygger. Kilder: SSB, NIFU. Vestlandet: Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal

NIFUs FoU statistikkbank bekrefter den regionale fordelingen og viser at «gapene» mellom regionene ikke vil bli mindre med det første. Særlig Trøndelag nyter godt av høye offentlige investeringer i FoU i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens Oslo-regionen genererer mest FoU-investeringer fra næringslivet. Det er innen næringslivsfinansiert forskning at Vestlands-regionen gjør det relativt sett sterkest og der avstanden til de mest innovative regionene er minst.

Figur 5 Bevilgninger til forskningsrådsfinansiert virksomhet 2017-2021. Forskningsrådets prosjektbank.

Forskningsrådet er den klart viktigste kilden til finansiering av forskning og utvikling i Norge, og forskningsrådsfinansiert virksomhet bidrar sterkt til den regionale fordelingen av FoU-midler. FoU-aktører i Oslo mottar 30% av midlene fra Forskningsrådet (inkludert skattefunnordningen), Trøndelag 20% mens Vestland fylke er den fjerde største aktøren med rundt 13% av midlene.

Begrenset styringsrom i forskningsbudsjettet

Hva er forholdet mellom forskningspolitikk og forskningsbudsjett, er tema for [analyse](#) fra NIFU og SSB?

I analysen deles bevilgningene inn i kategorier etter i hvilken grad de styres av forskningspolitiske vurderinger og mål. Hensikten er å gi et bedre bilde av den forskningspolitiske dimensjonen og handlingsrommet i de årlige budsjettene. Tallgrunnlaget i dette notatet er basert på forskningsbevilgninger til og med vedtatt statsbudsjett 2022.

Synet på hva som er vitenskapelig kvalitet endrer seg over tid

Begrepet «vitenskapelig kvalitet» skiftet innhold mellom 1945 og 2020, skriver NIFU-forsker Vera Schwach i en [artikkel](#) i Historisk tidsskrift.

Perioden deles i tre faser, 1945–1985, 1985–2000, 2000–2020, og en mulig fjerde fase fra 2020 diskuteres. Regjeringens forståelse av vitenskapelig kvalitet endret seg, men slik at nytt innhold la seg lag på lag på det gamle. Tiårene er preget av kontinuitet, ikke brudd. I tredje fase, 2000–2020, rykket krav om stadig høyere vitenskapelig kvalitet inn i forskningspolitikken. Forskning ble konkurranse i et globalt marked der de best kvalifiserte ville vinne. 2020 kan ha innledet en fjerde fase, for da introduserte EU *målrettede samfunnsoppdrag*. Høy vitenskapelig kvalitet er viktig, men forskning skal være samfunnsrelevant og bidra til å møte klima- og andre samfunnsutfordringer, mener Schwach.

6938 høyt siterte forskere i 2022

Analyseselskapet Clarivate lager årlige [analyser](#) over hvilke forskere som er blant de en prosent mest siterte innen sitt fagfelt et publiseringsår. Her kan en [søke](#) på fag, land eller institusjon.

Vil ikke anbefale å bli forsker

Færre forskere vil anbefale andre en forskerkarriere. 1 av 3 fast ansatte vurderer å slutte i akademia, viser [medlemsundersøkelse](#) fra Forskerforbundet.

Forskerforbundet har denne høsten gjennomført en medlemsundersøkelse blant medlemmer i vitenskapelig stilling. Det er første gang en slik undersøkelse er gjennomført, og mer enn 4400 medlemmer har svart. Svarene er urovekkende.

- Bare 1 av 3 unge forskere, og bare 1 av 5 postdoktorer, vil anbefale andre unge en forskerkarriere
- 1 av 3 fast vitenskapelig ansatte vurderer å slutte i akademia
- Bare 1 av 10 midlertidig ansatte vurderer sannsynligheten for fast jobb i akademia som relativt stor
- Kvinner oppgir i langt større grad enn menn arbeidspress som en viktig årsak til å slutte i akademia